

Arviointikertomuksen vastine

Talouden arviointi ja toteutuminen

Tilinpäätöksen 2023 jälkeen kirjanpito ulkoistettiin Suupohjan Seutupalvelukeskukselle, tilinpäätöksen laatimiseen osallistunut henkilöstö vaihtui täysin ja pohjamateriaalia jäi vain vaillinaisesti. Tilinpäätöksen 2024 yhteydessä on laadittu uudet taulukot ja muu tarvittava materiaali. Tilintarkastukselta tullaan pyytämään tarkennetusti, mitä materiaalia ja minkälaisilla esitystavoilla he tarvitsevat.

Kunnan vuoden 2025 tilinpäätöksen aloituspalaveri 2.12.2025 on määrätty jo keväällä kaikille osallisille ml. Seutupalvelukeskus. Ennen aloituspalaveria tullaan laatimaan valmiiksi tilinpäätöksen pohja, joka käydään läpi tilintarkastajan ja avustavien tilintarkastajien kanssa niin, että siinä on jo kaikki siten, miten tilintarkastaja haluaa ne esitettävän. Lisäksi käydään läpi kaikki muu tilintarkastuksen materiaali, että ne ovat sellaisia ja siinä muodossa kuin edellytetään. Toiminnan kannalta haasteita tuo hieman se, että vastuullinen tilintarkastaja ei ole suoranaisesti kunnan kanssa tekemisissä, vaan päätökset tulevat tarkastuslautakunnan sihteerin kautta.

Sivistyslautakunnan talousarvioilytyksen hyväksyminen tapahtui virheellisen kirjauksen takia. Vuoden 2025 mahdolliset talousarvioilytykset tuodaan hyväksyttäväksi jo marraskuussa ja tarkennukset joulukuussa.

Talouden tasapainoisuus

Talouden tasapainottamiseksi tehtyä toimenpideohjelmaa tullaan tarkentamaan sekä päättämään uusista toimenpiteistä. Tätä varten perustetaan parlamentaarinen työryhmä. Taloustilanteen muuttuminen erityisesti valtionosuuksien kohdalla sekä energiainvestointien siirtyminen eteenpäin edellyttävät toimenpideohjelman tarkentamista sekä uusien vuosiin 2028–2029 ulottuvien toimenpiteiden päättämistä. Osana toimenpiteitä tullaan kiinnittämään huomiota omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden parantamiseen.

Kunnan taseessa on kumulatiivista alijäämää tilikauden 2024 jälkeen n. 30,9 tuhatta euroa. Se ja mahdollinen vuoden 2025 alijäämä tullaan kattamaan vuoden 2029 loppuun mennessä.

Investoinnit

Tilinpäätöksessä esitettiin investointien sitovuus talousarvion investointitaulukoiden mukaisesti. Talousarvion tekstissä ja taulukoissa oli eroavuutta. Tarkennetaan talousarvion 2026 tekstiä niin, että se ja taulukot täsmäävät.

Santaloukontien jalankulku- ja pyörätie on ollut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen valmistelussa ja suunnitelman nähtävillä olo päättyi juuri. Riippuen siihen tehdyistä huomautuksista kestää 2–3 kuukautta suunnitelmien valmistumiseen ja hyväksymiseen. Rakentaminen voi alkaa ensi vuonna 2026.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kunnanhallitus ja keskushallinto

Positiivisen kuntakuvan edistäminen ulospäin kunnasta ei edistynyt suunnitelmien mukaisesti isojen henkilöstömuutosten takia. Pitovoiman osalta on positiivista kuntakuvaa edistetty tapahtumilla sekä suunnitelmilla kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi. Näitä olivat muun muassa hyvinvointimessut, nuorten tapahtumat, padelhallin hankkiminen ja pumptrack-radan rakentaminen. Kotisivujen uudistaminen siirtyi henkilöstöpoistumisten takia. Osallistuvaan budjetointiin kunnanjohtaja esittää 10 000 euroa seuraavaan talousarvioon.

Sote-työryhmä, kunnanhallitus ja Laihian kunnan edustajat hyvinvointialueen toimielimissä jatkavat vaikutamista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen pysyttämiseksi sekä kehittämiseksi kunnassa.

Hyvinvointilautakunta

Nuorten hyvinvointi ja siihen liittyen nuorisotyö ovat erittäin tärkeitä kunnan tulevaisuudelle ja pitovoimalle. Hyvinvoinnin lisäksi syrjäytymisen ehkäisy on myös taloudellisesti merkittävä tekijä. Nuorisotyöhön pyritään kohdentamaan resursseja taloudellisesta tilanteesta huolimatta.

Kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ei ole yksinkertainen prosessi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Hyvinvointialueen kanssa on viranhaltijoiden säännölliset tapaamiset. Näitä tapaamisia on myös käsittäen kaikki Pohjanmaan kunnat. Lisäksi pyydetään tapaamiset tarpeen mukaan. Hyvinvointipäällikön yhteistoimintaa hyvinvointialueen vastuuhenkilöiden kanssa tullaan tarkastelemaan ja kehittämään.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä seurataan ja valvotaan HYTE-raportoinnilla, josta muodostuu HYTE-pisteitä. HYTE:n onnistuminen edellyttää kunnollista suunnittelua ja toimeenpanoa laaja-alaisesti. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät. Jopa tarkastuslautakunnan raportoinnista HYTE:n osalta muodostuu pisteitä. HYTE:n kehittämiseksi tullaan pitämään suunnittelukokouksia.

Sisäiseen valvontaan ja hyvään hallintoon tullaan kiinnittämään huomiota koulutuksen kautta. Kuljetusmaksuja ei ole saatu takaisin.

Työllisyyspalvelut tulivat kuntien vastuulle 1.1.2025. Laihia kuuluu Pohjanmaan työllisyysalueeseen, jossa muut kunnat ovat Kaskinen, Korsnäs, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Uusikaarlepyy, Vaasa ja Vöyri. Vaasan kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana ja tuottaa työllisyyspalvelut. Työnhakijan näkökulmasta ovat muuttuneet vain yhteystiedot. Laihian kunta maksaa Vaasan kaupungille työllisyyspalveluista.

TE-palvelu-uudistuksen laajentunut rahoitusvastuu työttömyysetuuksista tulee kasvattamaan Laihian kunnan maksuja merkittävästi. Laihian kokoisella kunnalla ei ole juurikaan mahdollisuuksia vaikuttaa työllisyys-tilanteeseen tai työpaikkojen saatavuuteen. Yhteistyötä muiden kuntien kanssa pyritään kehittämään ja tutkimaan löytyykö uusia keinoja ja mahdollisuuksia.

Sivistyslautakunta

Varhaiskasvatuksen varhainen puuttuminen ja tukitoimien tehostaminen ovat tärkeitä kohteita, mutta taloudellinen tilanne rajoittaa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Talouden tasapainottamisen toimenpideohjelman mukaisesti vähennetään kunnan rahoitusta Kuula-opistolle sekä Alma-opistolle, säästötavoite 100 000 euroa. Tähän liittyen pyritään tekemään seuranta ja tilastointi opistojen palveluista.

Tekninen lautakunta

Laihian kunnan jätehuolto on järjestetty taloudellisesti sekä tarkoituksenmukaisesti ja noudattaen lain edellytyksiä.

Kuntakonserni

Tytäryhtiöille asetettuja tavoitteita tullaan kehittämään valtuuston iltakoulussa sekä talousarvion 2026 laadintaan liittyen. Tarkastuslautakunnan muistutus tytäryhtiöiden tärkeydestä kunnan elinvoimalle, taloudelle ja jokapäiväiselle elämälle otetaan huomioon.

Henkilöstö

Talouden tasapainottamisen toimenpideohjelmassa on käsketty, että hallintopalveluiden toimenkuvien kokonaisuudesta tehdään selvitys vuonna 2025 osana säästöohjelmaa. FCG:n johtava asiantuntija on tehnyt selvitystä toimenkuvista ja tehtävistä yhteistyössä henkilöstön kanssa. Yhtenä tavoitteena on paremmat ja toimivammat tehtäväkokonaisuudet sekä sijaisuusjärjestelyt. Raportti ja toimenpidesuositukset saadaan lokaan aikaan. Pienen resurssin henkilöstöriski toteutui yllättävien irtisanoutumisten ja samanaikaisten sairastumisten takia.